

Fylkesstyret:

Namn	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post	
Inge Martin Karlsvik, 6490 Eide	Leder	MØTT	95264979	inge.karlsvik@mimer.no	
Anne Katrine Jensen, 6638 Osmarka	Nestleder	MØTT	90156039	anne.katrine@hansgarden.no	
Odd Helge Gangstad, 6475 Midsund	Styremedlem	MØTT	40287112	odd.gangstad@gmail.com	
Arne Rekkedal, 6165 Sæbø	Styremedlem	FORFALL	99649978	arne.rekkedal@tussa.com	
Gunnhild Overvoll, 6200 Stranda	Styremedlem	MØTT	97164856	gunnhildovervoll@hotmail.com	
Trond Malmedal, 6445 Malmefjorden	1. vara	MØTT	41631265	trond.malmedal@online.no	
Merete Bolme, 6613 Gjøra	Nestleder BKL	FORFALL	90967963	mebo@live.no	
Therese Aasen Fossem, 6631 Batnfjordøra	Fylkesleder BU	FORFALL	92043305	aasenfossem@gmail.com	
Petter Melchior, 6214 Norddal	2. vara	FORFALL	92283477	petter.melchior@gmail.com	
Til orientering:					
Oddvar Mikkelsen 6640 Kvanne	3. vara	FORFALL	41460565	om@orkla.norgesfor.no	
Sekretariatet		Tlf. arb			
Arnar Lyche	MØTT	org.-sjef	41418871	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	MØTT	rådgiver	99726399	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen		førstekonsulent	90954787	95245900	atle.frantzen@bondelaget.no
Anne Turid Myrbostad		førstekonsulent	71202890	95944610	anne.turid.myrbostad@bondelaget.no
Per Eldar Nakken		prosjektleder	92093402	92093402	per.eldar.nakken@bondelaget.no

Protokoll frå styremøte i Møre og Romsdal Bondelag fredag 29. august 2014 kl. 09.00 – 15.00 på Quality Hotel Waterfront i Ålesund

Torsdag 28. august deltok styret på seminaret «Matkultur og reiseliv» under matfestivalen i Ålesund. Over 100 deltakere var tilstede på konferansen arrangert av Den Norske Matfestivalen, Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Innovasjon Norge, og med Møre og Romsdal Bondelag og Kokkenes Mesterlaug Møre og Romsdal som samarbeidspartnere. Konferansen var delt i tre økter: matkulturen etter jordbruksoppkjøret 2014, rekruttering til kokkefaget og markedsstilpassing i lokalmatnæringa.

Fylkesleder i M&R Bondelag, Inge Martin Karlsvik, var en av innleiderne med tema om økt bruk av lokalmat i reiselivet kan føre til større interesse for landbruket.

Bakgrunnen for konferansen var å sette et sterkere fokus på sammenhengen mellom en levende matkultur og næringsutvikling innen lokal matforedling, landbruk og reiseliv. Konferansen samlet aktører som arbeider med produksjon, foredling, logistikk, markedsføring og kvalitetssikring av lokal mat. Ei viktig målgruppe for konferansen var alle som jobber med konseptutvikling basert på matopplevelser og matkultur.

Fredag 29. august var det satt av en time under styremøtet, kl 11.00-12.00, til orientering, presentasjon og spørsmål/svar av ulike planer i Rauma. Tilstede var leder i Rauma Bondelag, Anders Øverbø og selvstendig næringsdrivende Arnt Øyvind Siem. De presenterte det samme til arbeidsutvalget og info-avdelinga i Norges Bondelag 26.juni med **arbeidstittel «Støveldans»:**

Visjon(Norges Bondelag): Gjøre matpolitikk like stor som helse- skule- og samferdselspolitikk
Mål: Styrke stoltheten og omdømme til norsk landbruk

Fase1

Gjennom en TV- serie velge ut 10 «super» bønder som skal reise til Soweto i Sør-Afrika for å møte rytmeorkesteret Gumboots som er verdens beste «støveldansere». Nordmennene blir introdusert for musikkjangeren før de drar hjem for videre øvelser. Sør-afrikanerne kommer til Norge for fellesøvelser foran Molde Internasjonale Jazzfestival. Der skal det felles norsk-sørafrikanske rytmeorkesteret ha verdenspremiere som oppvarmingsband til hovedartisten på Romsdalsmuséet 2016. Målgruppe: Primært, 50 år og nedover (ung profil)

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: PB 2047 Moldegård 6402 Molde	Besøksadresse: Fannestrandveien 63. Molde	Telefon: 71 20 28 90	Mobil: 41 41 88 71	E-postadresse More.romsdal@bondelaget.no
Møre og Romsdal Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891	Internet:
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA			www.bondelaget.no/moreogromsdal

Fase 2

Lykkes vi godt med TV-serien håper Rauma Bondelag å kunne lage et partnerskap med utvalgte lokale bedrifter. Målsettingen er at bedriftene med et positivt bilde av norsk landbruk og matproduksjon skal formidle det positive inntrykket videre. En respektert bedriftsleder har større troverdighet enn næringen selv, når han roser norsk landbruk. Lykkes vi, kan dette kopieres landet rundt.

Vi ser allerede muligheter for å utvikle et samarbeid rundt en ide kalt "Småbønder" (barnehage og småskole).

Et nasjonalt konsept for ungdom bør utvikles. (Jæren Young Cowboys). Så langt har vi ikke tenkt konkret på dette. Gjennom NB håper vi at gode ideer fra hele landet samles, videreutvikles og spres slik at andre kan bruke det.

Faste saker for styret i Møre og Romsdal Bondelag:**1/2014 Godkjenning av sakliste**

Ekstrasak: Saker i media siste tiden, som har vært uheldig for bønder.

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent

2/2014 Godkjenning av protokoll 26. mai 2014

Vedlegg: Protokoll var tidligere utsendt for godkjenning.

Vedtak: Protokoll frå styremøtet godkjent.

3/2014 Medlemsutvikling og medlemsverving

Medlemstal pr 31. desember 2013: 3.334

Medlemstal pr. 1. januar 2014: 3.314 Medlemstal pr 21. august 2014: 3.286

Nyinnmeldte hittil i 2014: 111 Utmeldte hittil i 2014: 139

4/2014 Referat fra møter og arrangementer (siden siste styremøte)

22.april: Årsmøte i Studieforbundet næring og samfunn – Møre og Romsdal. Atle Frantzen møtte for Bondelaget. Holdt på Felleskjøpets møterom i Molde.

Medlemskap i Studieforbundet næring og samfunn nasjonalt gir automatisk medlemskap i SNS-Møre og Romsdal og dermed møterett på årsmøtet. De medlemsorganisasjoner som har studieaktivitet i fylket i samsvar med retningslinjer for voksenopplæringstilskudd etter Lov om voksenopplæring har stemmerett i årsmøtet.

Styret er: Leder Gunvor Dyvik Friisvold, Rauma (Bygdekvinnelaget), nestleder Atle Frantzen, Molde (Bondelaget), styremedlemmer Gerd Gunnerød, Sunndal (Landbruk Nordvest), Reidun Ellingsgård, Molde (Kvinne- og familieforbundet) og Tore Dønheim, Surnadal (Skogselskapet i M&R), 1. vara: Ingrid Sellereite, Ålesund (Teatrets Venner), 2. vara: Birgit Oline Kjerstad, Haram (Tine), 3. vara: Gjertrud Vik, Sande (Kvinne- og familieforbund)

26. og 27. mai: Konferanse EAT Stockholm Food Forum, Anne Katrine Jensen.

28. mai: Samrådsmøte Landbruk, Fylkeshuset, Arnar Lyche

Saksliste:

Regionalt miljøprogram – tilbakeblikk, og presentasjon av forslag for 2014

Statusrapport mai 2014 frå FMLA (Tilretteleggings- og utviklingsmidlane)

Statusrapport mai 2014 frå fylkeskommunen (RLK midlane)

Statusrapport mai 2014 frå Innovasjon Norge (BU midlane, søknadsmasse mv)Prosess

Utviklingsplan Gjermundnes - orientering. Landbrukspolitisk konferanse 2015

Om **Regionalt Miljøprogram 2014** var det opplyst på førehand at opplegget rundt RMP for 2014 må vere klart i løpet av første halvparten av juni. RMP har vore tema på fleire møte tidlegare, og der er ingen prinsipielt viktige endringar. Revisjonen går først og fremst på

justering av satsar, og prioritering mellom ordningane. I tillegg til dette er teksten på nokre punkt stramma opp og presisert.

I 2013 innført to nye ordningar, Spreiing i vår/vekstsesong og Bruk av tilførselslangar. Desse ordningane har blitt populære, og søknadsmassen er betydeleg større enn kva ein venta. Budsjetterte med 75 kr / dekar for kvar av ordningane, men måtte justere ned til 60 kroner pga etterspørselen. Det ein har fanga opp frå bøndene kan indikere at søknadsmassen blir ein god del større i 2014. I forslaget frå FMLA har dei rekna med sats 40 kroner pr dekar.

Dei har i tillegg foreslått å justere satsane for fleire andre tiltak ned for å gi plass til ordningane for gjødselspreiing. Desse spørsmåla er viktige for inntektene til kvar enkelt bonde, og for innrettinga av Regionalt miljøprogram. Dette var derfor lagt fram for open diskusjon på møtet før det vart gjort vedtak om foreløpige satsar.

4. - 5. juni: Årsmøtet i Norges Bondelag

Norges Bondelags årsmøte holdt på Radisson Blu Lillehammer hotell på Lillehammer.

Utsendinger fra Møre og Romsdal var foruten fylkesleder Inge Martin Karlsvik de årsmøtevalgte utsendingene Anne Katrine Jensen, Odd Helge Gangstad, Arne Rekkedal, Gunnhild Overvoll, Petter Melchior og Vegard Smenes (møtte som vara for Trond Malmedal).

Arnar Lyche møtte som organisasjonssjef, Arne Magnus Aasen, Tingvoll, som ordstyrer i årsmøtet og Nina Kolltveit Sæter, Surnadal, fra Tine som styremedlem i Norges Bondelag.

Anne Katrine Jensen hadde hovedinnlegget fra Møre og Romsdal. Det ble også holdt innlegg av Inge Martin Karlsvik, Vegard Smenes og Arne Rekkedal, og flere av utsendingene fra Møre og Romsdal tok replikker i generaldebatten.

Under kåring av Aktivt Lokallag ble Vestnes Bondelag nevnt og framhevet som en av tre aktuelle kandidater. Vinneren i år ble Veldre Bondelag.

PRESSEMELDING 5. juni 2014

Aktive møringer på Bondetinget

Det var en aktiv delegasjon fra Møre og Romsdal som deltok på "Bondetinget" på Lillehammer 4. og 5. juni sammen med over 250 andre delegater og gjester, deriblant landbruks- og matminister Sylvi Listhaug. Nina Kolltveit Sæter, Surnadal og Arne Magnus Aasen, Tingvoll, fortsetter i styret i Norges Bondelag.

Jordbruksoppgjøret, rekruttering, økonomi og økt matproduksjon var noe av det som sto i fokus på årsmøtet i Norges Bondelag.

- Med tanke på rekruttering er det helt nødvendig å forbedre velferdsordningene. Sikkerhet ved sykdom og ryddige forhold i forbindelse med svangerskap er avgjørende for om unge vil gå inn i næringa. Regjeringa har varslet at de skal se på velferdsordningene. Da må Bondelaget være på banen, sa fylkesleder Inge Martin Karlsvik i generaldebatten.

De tar motet fra oss

Den unge Averøy-bonden Vegard Smenes markerte seg godt i debatten med innlegg og replikker.

- Det er en klar hendelse i livet mitt der jeg ikke har brukt sunn fornuft. Når jeg var en neve stor bestemte jeg meg for å bli gårdbruker. Det handlet ikke om sunn fornuft. Det handlet om kjærlighet til naturen, dyra og senere kjærlighet til norsk mat. Problemet mitt som unge bonde på veg inn i næringa, kommer når de som skal styre landbruket i Norge, verken bruker sunn fornuft eller har respekt eller kjærlighet til norsk matproduksjon. De tar motet fra oss, sa Vegard Smenes.

Bruddet

Bruddet i forhandlingene og det politiske arbeidet i Stortinget ble tatt opp av Arne Rekkedal fra Ørsta. Han oppfordret sterkt Bondelaget om å legge en bedre strategi inn mot KrF og Venstre.

Bondelaget inviterte til samarbeid, men tilbudet fra Staten var provoserende lesning. De hadde overhodet ikke lyttet til næringa, tilbudet tok ikke utgangspunkt i statens mål om økt matproduksjon og det var ikke forhandlingsvilje.

- Avgjørelsen var enkel. Det måtte bli brudd. Vi sa nei til et oppgjør som fjerner oss fra større selvforsyningsgrad. Vårt inntrykk av at forhandlingene ikke var reelle, ble forsterket etter forliket mellom Høyre, FrP, Venstre og KrF, sa avtroppende leder Nils T. Bjørke til årsmøtet.

Ny leder

Lars Petter Bartnes fra Nord-Trøndelag ble valgt til ny leder i Norges Bondelag. Tidligere fylkesleder i M&R Bondelag, Arne Magnus Aasen, Tingvoll, ble gjenvalgt som ordfører i årsmøtet, og møter da fast ved styrebordet i Norges Bondelag. Det gjør også Nina Kolltveit Sæter fra Surnadal som styremedlem. Hun representerer Tine i Bondelagsstyret, og er nestleder i Tine sentralt.

Opprette eget melkeutvalg

Nestleder i M&R Bondelag, Anne Katrine Jensen, Gjemnes, slo et slag for å opprette et eget melkeutvalg i Bondelaget. Det er store og omfattende både muligheter og utfordringer i det å produsere melk i fremtiden.

- Det må et kontinuerlig arbeid til, som for eksempel et rådgivende organ for styret i Norges Bondelag. Og ved å se på det viktige arbeidet som kornutvalget gjør i denne sammenheng, tenker vi at dette er en mulig vei å gå også for melk. De norske forressursene korn og gras, er det viktig å ha dialog rundt. Og ved å ha felles klare føringer og mål for sluttledd melkeproduksjon, er det lettere å få en styrking av hele verdikjeden fra korn og gras, til sluttprodukt melk. Dette vil også gi en større forutsigbarhet for næringsmiddelindustrien, noe som ikke er helt uvesentlig, sa Jensen.

Kommentarer i styret: Vedr valgene, mangel på informasjon om kandidater på verv til styret. Melkeutvalg, vurdere om fremme dette etter melkekonferansen i oktober.

10. juni: Møte i småsamfunnsgruppa, Fylkesmannen, Molde, Arne Rekkedal.

Sakliste: Søknader bygdemobilisering, Orientering om pågående bygdemobiliseringsprosjekt, Orientering om utviklingsprosjekt finansiert av fylkeskommunen, Vestlandsk vidsyn – konferanse 17.-18. september, Satsinga på bygdemobilisering - det er for tida lita interesse.

20.-21. juni: Midtsommerdager i Norddal, Åpen Gard hos Petter Melchior.

1.juli: Kontorutferd for ansatte på fylkeskontoret

I samband med at Anne Turid Myrbostad gikk av med pensjon i mai, ble det holdt kontorutferd og avslutningstur for ansatte. Biltur via Hellesylt, Nordangsdalen, lunsj på Union Hotell på Øye, videre ferge via Trandal og Standal. Kostnader dekket av ansattes velferdskonto.

14. august: Styringsgruppemøte for prosjektet sau og storfekjøtt, Inge Martin Karlsvik. Prosjektet er godt i gjenge. Prosjektleder skal ut i fødselspermisjon halvt år, prosjektet forlenges tilsvarende.

14. august: Møte om status for inn på tunet arbeidet i Møre og Romsdal

Fylkeshuset, Molde. Gunnhild Overvoll møtte for Bondelaget.

Øvrige deltakere var prosjektleder Aud Lindset Drågen og direktørene for landbruk, helse og utdanning i Møre og Romsdal.

Tema for møtet var rapport fra prosjekt 2010-2013, regnskap og handlingsplan framover.

Prosjektet ble avsluttet høsten 2013. Det foreligger skriftlig rapport fra prosjektet.

Oppsummering fra Gunnhild Overvoll etter møtet:

Mitt budskap var at prosjektet hadde fått ei slagside der ein ikkje hadde lukkast på kundesida. Landbruksdirektøren delte synet, og forsøkte å engasjere utdanningsdirektøren og helsedirektøren. Eit problem at også på nasjonalt plan er satsinga eigd av departementa for landbruk og kommunal og regional. Difor ingen forpliktelser på dei som styrer på kundesida. Pålegg i ny nasjonal handlingsplan 2013-2016 å arbeide vidare med dette i FMLA, inkl. utarbeide regionale handlingsplaner.

14. august: Arbeidsmøte om prosjektet Bedre og økt beiting i Møre og Romsdal

Arbeidsgruppa består av: Marit Bergheim, Tine, Jon Geirmund Lied, Landbruk Nordvest og Turid Strøm, Bioforsk Økologisk. Prosjektleder/sekretær: Arnar Lyche, M&R Bondelag.

Møre og Romsdal Bondelag har fått innvilget midler til et treårig beiteprosjekt, der det første året skal brukes til et forprosjekt som skal arbeide fram en konkret plan for et større prosjekt. De to neste årene skal brukes til å gjennomføre planen som forprosjektet utarbeider.

Beiteprosjektet legges opp bredt og problematikken deles i tre hovedtema:

1. Tilrettelegging og organisering for beiting med melkeku.
2. Tiltak for bedre kvalitet på kulturbeiter/innmarksbeiter, samt bedre beiting på innmark.
3. Tilrettelegging og organisering av beiting i utmark, samt kartlegging av beiteressurser.

Hovedmålet er økt lønnsomhet for bonden, men samtidig må det fokuseres på bieffektene av mer beiting som bedre dyrevelferd, mindre gjengroing, bevaring av kulturlandskapet, bevaring av biologisk mangfold. Det er god omdømmebygging for norsk landbruk.

22. august: Møte i arbeidsgruppe for fagsenter på Gjermundnes. Anne Katrine Jensen

Møtet holdt på Gjermundnes vidaregåande skule

Arbeidsgruppa består av: Anne Katrine Jensen (Møre og Romsdal bondelag), Stein Brubæk (M&R bonde- og småbrukarlag), fra samvirket: Wenche Ytterli (Felleskjøpet) og Lasse Krogseth (Tine), Ivar Aae (Norsk Landbruksrådgiving), fra Møre og Romsdal fylkeskommune: Aadne Haarr (Gjermundnes vidaregåande skule) og Rune Solenes Opstad (Sentraladministrasjonen), Rolf Ivar Moen (Allskog) og leder i arbeidsgruppa Anne Berit Løset (Fylkesmannen i Møre og Romsdal).

Bakgrunn: I mai 2013 vart det lagt fram ein utviklingsplan for Gjermundnes vidaregåande skule. Målet for arbeidet med utviklingsplanen var å gå gjennom skulen sine fasilitetar, arealdisponering og driftsform slik at skulen kan verte eit framtidig verktøy i utdanning og rekruttering av folk og kompetanse til landbruket i Møre og Romsdal. Utviklingsplanen inneheld: 1) Utviklingsstrategi og handlingsområde, 2) Driftskonsept for undervisningsbruket, 3) Bygningsstatus, tiltaksplan og arealutvikling basert på 1 og 2

Politisk handsaming: Fylkestinget godkjende i desember 2013 utviklingsplanen som grunnlag for vidare opprustingsarbeid/nybygg ved Gjermundnes vidaregåande skule. Denne planen konkluderer med at Gjermundnes vidaregåande skule skal omstillast til eit fagsenter for skule og landbruksnæring. Strategien ligg i samspelet mellom skulen og landbruksnæringa.

Saman med byggeprogram for byggetrinn ein, skal det leggest ved ein rapport om framdrifta i arbeidet med å utvikle Gjermundnes vidaregåande skule til eit fagsenter for landbruksnæringa. Fylkestinget føreset eit nært samarbeid med landbruksnæringa, fagleg og økonomisk, i utviklinga av fagsenteret på Gjermundnes.

I november 2013 vart det arrangert ein idédugnad der det vart invitert breitt frå landbruket sine organisasjonar, fylkeskommune, kommune. Av konkrete forslag som kom fram der, var (usortert): Kontorfellesskap på Gjermundnes ein dag for veka, Kurs/etterutdanning – grønt fagsenter. Prosjektverkstad (både utvikling og formidling). Kompetansearena. Verte synlege/merkevare. Feltforsøk. Nav for rådgjevingstenesta. Fornybar energi. Grunnkompetanse – agronomi for vaksne. Kompetanseklynge: Forpliktande samarbeid. Kurs- og konferansesenter. Kontorplassering av aktuelle organisasjonar – Landbrukets hus

Mandat: Det skal lagast ein kortfatta rapport om kva eit fagsenter ved Gjermundnes vidaregåande skule kan innehalde og korleis det kan organiserast. Rapporten skal innehalde mål, tiltak og ei skisse til kva økonomiske konsekvensar dette vil få. Gruppa skal ta utgangspunkt i tiltaksplanen for Gjermundnes vidaregåande skule, vedtaket frå fylkestinget i desember 2013 og framlegga frå idédugnaden i november 2013.

Framdriftsplan:

- August 2014: Første møte i arbeidsgruppa
- Oktober 2014: Studietur
- November 2014: Siste møte i arbeidsgruppa
- Desember 2014: Framlegging av forslag til landbruket sine organisasjonar og fylkeskommunen
- Januar 2015: Siste møte i arbeidsgruppa
- xxx 2015: Levering av rapport

Kommentarer i styret: Blir tatt opp på styremøtet i desember.

Åpen Gard 2014

Søndag 24. august: Molde Bondelag, Vertskap: Svanhild og Wollert Dankert Krohn, Indre Årø gård, Molde. Over 1000 besøkende

Søndag 24. august: Todalen Bondelag, Vertskap: eier og driver Ola Kvendset og kårfolket Gudmund og Wenche på garden Viastua. Over 200 besøkende.

(Planlagt Åpen Gard i Malmefjorden i Fræna 31. august er avlyst)

Rindal Bondelag avviklet Åpen Gard søndag 3. august. Over 150 besøkende.

25. august: Møte mellom Bondelaget og Gjensidige Nordmøre og Romsdal. Inge Martin Karlsvik, Arnar Lyche, Arild Erlie. Årlig samarbeidsmøte om aktuelle saker. Først omvisning på Sletta gartneri i Fræna. Deretter møte på Derringarden i Eide.

Bedret bemanning ved Gjensidige sine kontorer på Sunnmøre.

Gjensidige ønsker å komme ut med informasjon om forsikring på våre møter.

5/2014 Arbeids- og møteplan 2014 (Dato ajourført: 21. august 2014)

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
Søn.24. aug	Open Gard	Rundt i fylket	Lokallaga
27.-30.august	Den Norske Matfestivalen	Ålesund	
29. august	Fylkesstyremøte	Ålesund	Styret
3.-4. sept	Sekretariatskonferanse Norges Bondelag	Hurdal	Heile fylkeskontoret
5.-7. sept	Dyregod-dagane stand + fagmøte	Gjemnes	
Oktober	Melkekonferanse		Samarbeid med Tine
3. Oktober	Fylkesstyremøte		Styret
13. oktober	Melkekonferanse	Molde	
18. Oktober	Temadag Eigarskifte	Molde	
29. oktober	Fylkesstyremøte Ny dato		
Innan 31.okt	Årsmøter i lokallaga		Medlemmene/lokallaga
7.-8. nov	Leiarmøte i M&R Bondelag	Stranda Hotell	Lokallagsstyra og fylkeslag
17.-19. nov	Skattekurs	Alexandra, Molde	Samarb. Rekneskapskontor
20. nov	Søknad Aktivt Lokallagsmidlar		Lokallaga
9.-10.des	Fylkesstyremøte		Styret
2015			
Januar	Fylkesstyremøte		Styret
Jan	Frist for lokallaga forslag til valnemnda		
jan / feb.	Møte i valnemnda		
ca. 1. feb	Lokallaga frist sende inn saker fylkesårsmøte		
Feb	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
Feb	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
1. mars	Kontingentforfall		
Mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)		Styret og samvirkerepr
6. Mars	Landbrukskonferanse	Rica Seilet, Molde	Landbruksinteresserte
6.-7. Mars	Årsmøte M&R Bondelag	Rica Seilet, Molde	Lokallaga, fylkeslaget

Tirsdager ikke møtedag.

6/2014 Representasjon, invitasjon og planlegging av møter og arrangement**5.-7. september: Dyregod-dagane på Batnfjordsøra i Gjemnes**

Dyregod dagane arrangeres etter samme lest som tidligere. Det betyr at Bondelaget er tungt involvert i "Skoleprosjektet" på fredag 5. september. Deltakelse her er ca 400 skoleelever. Åpnes av Åsmund Nordstoga.

I tillegg har vi, som tidligere, fått hovedansvar for å arrangere **fagseminar** på lørdag 6. september kl. 13.00-14.30 i samarbeid med Landbruk Nordvest og Bioforsk Økologisk. Utkast til program er vedlagt. Omtale og endelig program kommer i messeavisa.

Vi har egen **Bondelagsstand** under hele arrangementet alle tre dager.

Dyregod dagane er et svært viktig "ansikt utad" arrangement for landbruket i Møre og Romsdal. Og i tillegg er arrangementet samlende for næringa.

13. oktober: Melkekonferanse 13. oktober. Planlegges i lag med Tine.

Møte i uke 21 med Heine Bakke og Liv Sølverød. Holdes i Molde. Oppdatert utkast til program utdelt på møtet.

18. oktober lørdag: Temadag eigarskifte. Holdes i Molde - Skaret

Etter samme mal som tidligere år med samarbeidsadvokat Ole Holuder Rødstøl som kursholder. Planlegging i gang, invitasjoner sendes ut i september når mer er avklart.

Bedre Bonde i november og desember

Fylkeskontoret arbeider med å få til to nye kurs Bedre Bonde. Gjennomføring vil være avhengig av om det blir tilstrekkelig deltakelse. Kursholder er Sivert Mausest, rådgiver landbruksøkonomi i Landbruk Nordvest. To kurs:

- Surnadal tirsdag 25. november og onsdag 26. november.
- Ørsta tirsdag 2. desember og onsdag 3. desember.

Påmeldingsfrist ca 7 dagar før kursstart. Starte markedsføringa av kursene i september/oktober.

Forutsetn budsjett: 18 deltagere + veileder og kursleder. Delt. avgift:

2.000,- Medlemmer, 2.000,- Første deltager i familie eller samdrift. Medlem. 1.500,- Neste deltager i familie eller samdrift. Medlem. 2.500,- Ikke medlem

Møteserie om psykisk helse i januar 2015

18. august ble det holdt arbeidsmøte på Bondelagskontoret. Tilstede fra NLR HMS: Sigmund Moen Trønsdal og fra Møre og Romsdal Bondelag: Arnar Lyche, Atle Frantzen.

MÅL: Å setja fokus på psykisk helse, å visa støtteapparatet og korleis fagfolk og lokalmiljø kan opptre når ein situasjon oppstår. Vinkling: Å setja fokus på ein del vanlege forhold/årsaker som kan vera psykisk belastande, og visa korleis aktuelle situasjonar kan handterast.

MÅLGRUPPE: Bønder, bondefamilien, rådgjevingsapparat.

OMFANG: 3-4 møter for heile fylket. Vi konsentrerer oss om Nordmøre, Romsdal mot Storfjorden.

Eige møte Ørsta/Volda gjennom Sogn og Fjordane/Kolbjørn Taklo.

EKSEMPEL PÅ FORHOLD/SITUASJONAR SOM KAN VERA PSYKISK BELASTANDE:

Manglande økonomistyring/uforutsette kostnader/produksjonstap. Ulykke og dødsfall i familie.

Ekteskapsproblem. Dårlege naboforhold. Krav til drift/produksjon/kvalitet. Tidsklemma.

MØTESTADER: Sjøholt, Skaret, Surnadal. TID: Slutten av januar.

7/2014 Lokallagene - presseklipp, aktiviteter og møter

Rindal Bondelag avviklet Åpen Gard søndag 3. august med Brit Bakken og Ola Stokke på garden Rindalsgjera som vertskap. Over 150 store og små var innom tunet i løpet av dagen i det fine været.

Rauma-prosjektet: I regi av Rauma Bondelag. Mål – hvordan auke matproduksjonen i Rauma med en prosent. Gjennomført spørreundersøkelse i sommer. Vel 50 prosent av bøndene i Rauma har svart. Ha workshop i høst i de ulike bygder og grender i kommunen. Sluttseminar planlagt til 20. november.

8/2014 Andre saker

8. 1. Saker frå Bygdekvinnelaget:

8.2. Saker frå Bygdeungdomslaget:

8.3. RMP - justering av forskrift 2013-2016

Brev fra Fylkesmannens landbruksavdeling, datert 17. juni, om justering av forskrift for Regionalt miljøprogram for Møre og Romsdal 2013-2016. Brevet sendt på e-post til fylkestyret 25. juni.

8.4 Ansettelse ved fylkeskontoret

Førstekonsulent Anne Turid Myrbostad har gått av for aldersgrense 62 år og hadde siste arbeidsdag 28. mai. Stilling som 50 prosent rådgiver ved fylkeskontoret ble lyst ut i mai med søknadsfrist i begynnelsen av juni. Det kom 3 søknader.

Rådgiver ved personalavdelinga i Norges Bondelag, Catharina Andersen og organisasjonssjef Arnar Lyche gjennomførte intervjuer med to søkere til rådgiverstillingen 25. juni.

Rose Bergslid, Tingvoll, er ansatt i stillinga og begynner 1. oktober.

8.5. Annonsering Åpen Gard

Gjensidige Nordmøre og Romsdal dekker kr 10.000 til annonsering av Åpen Gard arrangementene.

8.6. Presseklipp siden forrige styremøte – egen bunke**8.7 Innspill til programposter på ledermøtet Stranda 7. og 8. november**

Styret kom med aktuelle innspill til program og gardsbesøk, som styret og kontoret tar med seg i videre planlegging.

8.8. Ekstrasak: Saker i media siste tiden som har vært uheldig for bønder

Ulike saker i media siste tiden som har vært uheldig for bønder, ble tatt opp til diskusjon i styret. Påpekt at det skjer forandring i samfunn mht dyr. Er bønder i utakt med samfunnet? Må komme saker i forkjøpet, ta drøftinger internt, næringa bør bli flinkere til å diskutere dyrevelferd med mer.

SAK 25/2014: Fylkesstyremedlemmers deltakelse på lokallagsårsmøtene

Vedlegg: Oversikt over besøk på årsmøtet i lokale Bondelag 2011, 2012 og 2013.

Vedtak: Styremedlemmer og tilsette ved kontoret ønsker å delta på årsmøtene. Styret har fordelt deltakelse i lokallagene i samsvar med liste oppsatt på styremøtet.

Lokale årsmøter er en viktig øvingsarena for fylkesstyremedlemmene, og en viktig arena for meningsutveksling mellom medlemmer og signal fra lokallaga inn til fylkesstyret. Styret ser på medlemspleie som viktig. Flere lag kan gjerne slå seg sammen om å holde fagmøte/årsmøte.

Saksutredning:

Årsmøtene i lokale Bondelag skal holdes i perioden 1. – 31. oktober.

I 2013 var første gang styret i Møre og Romsdal Bondelag fordelte fylkesstyremedlemmene for deltakelse i alle lokallagsårsmøtene. Styret ble fordelt og prioritert på lokallag hvor de ikke hadde vært på besøk tidligere. Vellykket praksis, men økte kostnader ved deltakelse på mange årsmøter. Fylkeslaget deltok i fjor på 39 møter og møtte 42 lokallag (det vanlige er 20-25 årsmøter). I 2013 ble 37 av årsmøtene holdt i oktober.

I oppsummering av årsmøterunden 2013 kom følgende kom fram på styremøtet 17. desember:
God stemning på møtene. Imponerende godt oppmøte i noen årsmøter. Mange velfungerende lokallag. Ulik ”diskusjonslyst, mange aktive deltakere, men også mange stille forsamlinger. Få kvinner møter på årsmøtene. Skulle hatt plansjer om geit i noen lokallag. Mye politikk og regjeringsdannelse tatt opp på møtene. Når fylkesstyremedlemmene er fordelt på forhånd ”trigger” det lokallagene til å avvikle årsmøte. Også fylkestyrets medlemmer blir ”skjerpet” i møtet med lokallagsårsmøtene. Flere lokallag melder om manglende kontakt med kommunen i høringssaker, lokallagene blir ikke kontaktet/varslet. Flere lag kan forbedre seg m.h.t. møteledelse/avvikling av årsmøtet – videre å sende ut til lagene hvordan et årsmøte kan gjennomføres – rutiner, innkalling, arbeid for valgkomiteer m.m.

På styremøtet 29. august ble fylkesstyremedlemmene og ansatte ved kontoret fordelt for deltakelse i lokallagsårsmøtene.

Denne lista sendes lokallagene i lokallagsbrev ca. 10. september sammen med meldingsskjema om val, rapport lokallagsarbeid og aktivitetsmidler, forslag på innkalling og sakliste til årsmøte, adresseetiketter og medlemslister.

Lokallagene tar direkte kontakt med oppsatt styremedlem/ansatt og avtaler tid for årsmøtet i oktober.

Lokallagene får frist til 25. september til å fastsette endelig dato, og melde fra til fylkeskontoret om tid og sted for årsmøtet.

På styremøtet 3. oktober er det gjennomgang av aktuelle tema på plansjer som kan brukes i foredrag på årsmøtene.

SAK 26/2014: Politikerarbeidet foran valget 2015 og prioriterte saker

Vedlegg: Prioriterte saker 2014/2015 vedtatt av styret i Norges Bondelag i juni.

Vedtakk: På bakgrunn av de innspill som kom fram i styret arbeider fylkeskontoret videre med planlegging av opplegg og planer for politikerkontakt fram til kommune- og fylkestingsvalget 2015. Saken drøftes på nytt i styremøtet 3. oktober med tanke på presentasjon på lokallagsårsmøtene og for motivasjon for lokallagenes arbeid mot de politiske partiene. Arbeidsutvalget i Bondelaget avtale møter med fylkesstyrene i partier vi ikke hatt møter med siste årene. Vurdere også arbeidsmøte med leder og sekretær i noen partier vi jevnlig har hatt møter med. Styret i lokallagene arbeider opp mot de politiske partiene lokalt. Informere om dette på ledermøtet.

Saksutredning:

Styret i Norges Bondelag behandlet 19. juni 2014 prioriterte saker for arbeidsåret 2014-2015.

Se vedlegg. Prioriteringene gjelder for alle ledd i organisasjonen og skal være med som grunnlag for arbeidsplaner i lokallag og fylkeslag.

Et av punktene i prioriterte saker er **kommune- og fylkestingsvalget 2015**, som omtales slik:
Høsten 2015 er det lokalvalg til kommunestyre og fylkesting. Valgdager er 13. og 14. september. Valget kan bli en viktig pekepinn på hvordan styrkeforhold mellom partiene har utviklet seg etter Stortingsvalget. Partiene er i gang med nominasjonsprosessen, og det lages lokale og fylkesvise valgprogrammer. De fylkesvise programmene vedtas i stor grad i fylkesårsmøter allerede fra januar, de lokale programmene blir oftest fastsatt på egne nominasjonsmøter/programmøter utover våren 2015.

Bondelaget bør ha en todelt ambisjon for dette valget:

- **Påvirke valgprogrammene** til partiene lokalt og på fylkesplan. Sentralt kan Norges Bondelag utarbeide utkast til innspill som tilpasses lokalt og i fylkene. Lokal- og fylkeslag må følge opp arbeidet med innspill overfor partiene i kommuner og fylker, enten gjennom egne møter eller med brev. Verdiskapingsrapporter og omtale av landbrukets betydning kan være gode utgangspunkt. Dette arbeidet må gjøres tidlig høsten 2014.
- **Sette landbruk på dagsorden.** Muligheten bør være større enn på lenge, med stort fokus på landbruk generelt, stor interesse for mat og lokale spesialiteter. Åpen Gård i august passer godt i tid for å gi landbruk en positiv oppmerksomhet. Utfallet av jordbruksforhandlingene 2015 og andre stridstema kan bidra til å få oppmerksomhet.

Arealspørsmål/jordvern og andre forvaltningssaker avgjøres lokalt. Fylkeskommunene sender årlige innspill til jordbruksforhandlingene. Politisk makt lokalt og i fylke kan derfor ha stor betydning i mange landbrukssaker.

Politisk press "nedenfra" i partiene er en del av vår strategi for å påvirke landbrukspolitikken nasjonalt. Lokalpolitikeres kunnskaper om landbrukets betydning og holdning til landbruk er avgjørende for å lykkes med denne strategien.

Fylkesstyret hadde en gjennomgang av innspill på saker, hvordan fylkesbondelaget skal arbeide og hvilke partier vi bør prioritere fram mot valget 2015. Likeså hvordan vi kan oppfordre lokallagene til å ha kontakt mot politiske partier og programprosesser lokalt.

SAK 27/2014: Fylkeslagets økonomi – rapport

Vedlegg: Økonomirapport pr 25. august ble utdelt på møtet.

Vedtak: Saka blir tatt til orientering.

Saksutredning:

Enkelte avdelinger i regnskapet viser foreløpige tall som avviker stort fra forventet sluttresultat. Det gjelder spesielt prosjektet til Per Eldar og avdeling 8140 Aktive lokallag. Foreløpig totalsum sier derfor lite om økonomisk status så langt. Derimot viser regnskapet avdelingsvis en del:

Avdeling 8103 Fylkesleder

Fortsatt god margin i forhold til budsjett.

Avdeling 8105 Opplæring tillitsvalgte

Budsjettet er overskredet med kr 12 784.

Avdeling 8110 Styret

Fortsatt god margin i forhold til budsjett.

Avdeling 8113 Årsmøtet

Vi har truffet svært godt i forhold til budsjett.

Avdeling 8125 Utadretta virksomhet

Stor andel av budsjettet beløp er allerede benyttet.

Avdeling 8132 Unge bønder

Arrangementet viser et underskudd på kr 62 313, og dette er ikke budsjettet.

SAK 28/2014: Drøfting og evaluering av arbeidet i styret - hva forventes av styret, kontoret, organisasjonen

Vedtak: Styret merker seg det som kom fram i møtet, og tar saka til orientering.

Saksutredning:

Saka ble tatt opp på styremøte i april, og utsatt på styremøtet i mai. På styremøtet var det en fri diskusjon og evaluering av arbeidet i styret, og hva som forventes av styret, kontoret og organisasjonen.

Det foreligger retningslinjer for drift av fylkeskontor i Norges Bondelag. Det er vanlig praksis at disse retningslinjene blir gått gjennom av fylkesstyret en gang i året, fortrinnsvis første styremøte etter fylkesårsmøtet. Kontoret er tilsatt av Norges Bondelag og stilt til rådighet også for fylkeslaget.

Retningslinjer for drift av fylkeskontor i Norges Bondelag:

- Retningslinjene omfatter:*
- 1. Kontor og administrasjon*
 - 2. Instruks for fylkeslagenes organisasjonssjefer*
 - 3. Forhold til fylkesstyret og lokallag*
 - 4. Fylkeskontorets arbeidsoppgaver*

Det vises til Norges Bondelags lover.

1. Kontor og administrasjon

Fylkeskontoret er Norges Bondelags sekretariat i fylket, og er en egen avdeling i Bondelagets Servicekontor A/S.

Kontoret ledes av en organisasjonssjef. Organisasjonssjefen rapporterer til generalsekretæren.

Organisasjonssjefen skal planlegge og lede arbeidet på kontoret.

Organisasjonssjefen skal koordinere arbeidet mellom Norges Bondelag og fylkeslaget.

2. Instruks for organisasjonssjefen

Organisasjonssjefen er administrativ leder av Norges Bondelags sekretariat i fylket.

Han/hun har innstillingsrett og –plikt i alle saker som krever beslutning av fylkesstyret, med unntak av navneforslag i oppnevningssaker. Organisasjonssjefen skal gjennomføre fylkesstyrets vedtak. Dersom det er uenighet mellom fylkesstyret og Norges Bondelag, er det fylkesstyret som har ansvar for oppfølgingen av eget vedtak.

Organisasjonssjefen skal videre sørge for at fylkesstyret til enhver tid i nødvendig grad er informert om virksomheten ved fylkeskontoret og i Norges Bondelag.

Organisasjonssjefen skal stille sin arbeidskraft til disposisjon for Norges Bondelag, men kan påta seg verv og arbeidsoppdrag slik det går fram av fellesbestemmelsene og etter generalsekretærens samtykke.

Organisasjonssjef og fylkesleder skal én gang i året vurdere arbeidet samarbeidet.

Vurderingen skal følges opp med en medarbeidersamtale mellom generalsekretæren og organisasjonssjefen.

Organisasjonssjefen skal sørge for at fylkeskontoret benytter felles administrative systemer og rutiner som gjelder.

Organisasjonssjefen er personalansvarlig for de ansatte ved kontoret, og skal gjennomføre medarbeidersamtaler i henhold til fellesbestemmelsene. Han/hun er også HMS-ansvarlig og skal arbeide for et godt og inkluderende arbeidsmiljø ved kontoret.

3. Forhold til fylkesstyret og lokallag

Fylkeskontoret skal legge forholdene til rette for fylkesstyrets og lokallagenes arbeid. Retningslinjene for drift av fylkeskontoret skal gjennomgås med styret på 1. styremøte etter årsmøtet i fylkeslaget. Aktuelle tema er:

- Arbeidsdeling og samarbeid mellom fylkeskontor og fylkesstyret
- Rolledeling mellom fylkesleder og organisasjonssjef
- Oppfølging av de saker som Norges Bondelag sender fylkeslagene og lokallagene, samt de arbeidsoppgaver Norges Bondelag har satt opp på arbeidsplanen
- Fylkeskontorets arbeid og rolle overfor lokallagene

I tilfelle det oppstår konflikt mellom fylkesstyre og fylkeskontor, skal saken bringes inn til henholdsvis Norges Bondelags styreleder og generalsekretær.

4. Fylkeskontorets arbeidsoppgaver

Fylkeskontoret skal arbeide i tråd med Norges Bondelags lover, prinsippprogram og fylkeslagets arbeidsplan, samt andre relevante plandokumenter. Kontoret skal forberede fylkesstyrets forslag til arbeidsplan, som vedtas på fylkesårsmøtet.

a. Ivareta Norges Bondelags interesser i fylket

Fylkeskontoret skal ivareta Norges Bondelags interesser i fylket og arbeide for at Norges Bondelags politikk og syn blir gjort kjent og får gjennomslag. For å oppnå dette skal det bl.a søkes kontakt med

- statlige, fylkeskommunale og lokale myndigheter og politikere
- offentlige utvalg og råd,
- samvirkeorganisasjonene
- andre organisasjoner i landbruket og i næringslivet for øvrig

Kontoret skal bidra til gode høringsprosesser og formidle fylkesbondelagets standpunkt til sentralledet i slike saker. Kontoret skal så langt det er mulig holde seg orientert om det som skjer innen næringa i fylket og gi melding om saker sentralledet bør være orientert om.

b. Skolering og opplæring

Fylkeskontoret skal i samarbeid med Norges Bondelag

- gjennomføre tillitsvalgtopplæring for nyvalgte ledere og styremedlemmer i lokallagene
- legge til rette for opplæringstilbud for leder og styremedlemmer på fylkesnivå
- fremme landbrukspolitisk studiearbeid, faglig skolering og etterutdanning gjennom kurs og andre studietiltak og følge opp tilbud fra Norges Bondelag og andre aktuelle samarbeidspartner
- holde god kontakt med videregående skoler med programfag naturbruk og andre relevante utdanningsinstitusjoner, for å bidra til å sikre rekruttering til skolene og til bondeyrket.

c. Media og kommunikasjon

Fylkeslag/-kontoret skal arbeide for å styrke landbrukets omdømme.

Aktuelle virkemidler:

- Benytte fylkeslagets egne hjemmesider på nettet til aktiv profilering av organisasjonen, tillitsvalgte og medlemmer

- *Arbeide aktivt overfor regional- og lokalmedia for å sette saker på dagsorden til beste for landbruket og Bondelaget*
- *Kontakt med landbrukets egne fagblad*
- *Gjennom egne opplegg eller i samarbeide med andre organisasjoner og interessegrupper arbeide for positiv holding til norsk mat og levende bygdesamfunn hos politikere og andre beslutningstakere i samfunnet.*

d. Kontingent og medlemsregister

Kontoret skal arbeide for

- *Økt tilslutning til Norges Bondelag, i samarbeid med lokallagene og sentralledet*
- *Lage spesifikke opplegg for medlemsverving og gjennomføre vervetiltak*
- *Følge opp å kontrollere kontingentinnkrevningen og ajourføre medlemsregisteret ved fylkeskontoret.*

e. Sekretariatsarbeid og saksbehandling

Kontoret skal være sekretariat for styret i fylkeslaget.

- *Kontoret er ansvarlig for saksforberedelser og framlegging av saker for styret, føre protokoll og oppfølging av de saker som er behandlet.*
- *Fylkeskontoret utfører sekretariatsarbeid for de utvalg som er oppnevnt av fylkesstyret eller Norges Bondelag.*
- *Fylkeskontoret er sekretariat for samarbeidsrådet i fylka etter nærmere avtale om regioninndeling*
- *Fylkeskontoret skal skrive fylkeslagets årsmelding og sørge for at den blir lagt fram for styret og årsmøtet til godkjenning.*
- *Kontoret er videre ansvarlig for å føre fylkeslagets regnskap og at dette blir revidert. Hvis økonomien i et fylkesbondelag utvikler seg betydelig i negativ retning fra vedtatte budsjetter, skal dette meldes inn til generalsekretæren.*

I fylkesstyret og i fylkenes utvalgsarbeid har ansatte talerett, men ikke stemmerett. For øvrig følger ansattes retter og plikter av Bondelagets lover.

Fylkeskontoret skal forberede og legge opp årsmøter, styremøter, møter og kurs som går i fylkeslagets regi eller som Norges Bondelag innkaller til.

Fylkeskontoret legger forholdene til rette for et godt samarbeid med Norges

Bygdeungdomslag og Norges Bygdekvinnelags fylkeslag og eventuelle regionavdelinger i Bygdefolkets Studieforbud og Nei til EU. Prioritering av arbeidsoppgaver og hvilke funksjoner som skal utføres avgjøres i nærmere fastlagt avtale.

f. Kontakt med lokallag

Fylkeskontoret skal

- *bistå arbeidet og stimulere til best mulig aktivitet i lokallagene, herunder også faglig aktivitet.*
- *Planlegge og legge til rette for å besøke lokallagene, deltakelse på møter med informasjon, foredrag, bistand ved utforming av arbeidsplaner etc.*
-

Oslo 10. februar 2010 Per Gunnar Skorge